

Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

25.4.2022

VNS 1/2022 vp

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS AMKE RY:N ASiantuntijalausunto Ajankohtaiselle ajankohdalle turvallisuuksympäristön muutoksesta

Yleistä ammatillisen koulutuksen toteuttamisesta muuttuneessa turvallisuuksympäristössä

Ammatillisen koulutuksen keskeinen tehtävä on kyetä vastaamaan yhteiskunnan ja työelämän nopeisiin muutoksiin. Hyvää resilienssiä osoitti ammatillisen koulutuksen nopea sopeutuminen koronaepidemian tuomiin haasteisiin ja toteuttaa tehtävänsä korona-aikana.

Ukrainan sodasta seuranneet turvallisuus-, talous- ja psykososiaaliset uhat haastavat koko yhteiskuntaa. Ammatillinen koulutus joutuu tarkastelemaan ja tarvittaessa muuttamaan toimintamallejaan, jotta uhkien toteutumista voidaan tehokkaasti ennaltaehkäistä ja niiden mahdollisesti toteutuessa, pystytään pitämään yllä koulutusta.

Koulutus lisää yhteiskunnan vakautta. Osaaminen ja työllisyys lisäävät yksilöiden ja yhteiskunnan hyvinvointia. Ammatillisessa koulutuksen yhteisen tutkinnon osien (yto) keskeisinä tavoitteina on tasa-arvon, kansalaisyhteiskunnassa toimimisen taitojen, aktiivisen kansalaisuuden, kriittisen ajattelun sekä medialukutaidon lisääminen.

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelee tuhansia maahanmuuttajia sekä ammattiopinnoissa että kotoutumiskoulutuksessa. Kotoutumisella sekä mahdollisuudella ammattiin ja työhön on keskeinen rooli yhteiskuntarauhan säilyttämisessä.

Ammatillinen koulutus on monin tavoin varautunut erilaisiin kriisitilanteisiin. AMKella on nk. ”Turvis-verkosto”, jonka piirissä on viime vuosina päivitetty koulutuksenjärjestäjien valmiussuunnitelmia. Tärkeää on peilata näiden suunnitelmien ajantasaisuutta käsillä olevaan turvallisuuksympäristön muuttumiseen. Tärkeää on saada ammatillisen koulutuksen järjestäjät laajasti mukaan alueellisiin varautumisharjoituksiin.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien on varauduttava myös hybrdivaikuttamiseen. Tietoturvajärjestelmät ovat hyvällä tasolla. AMKE uudisti vuoden 2022 alussa kolmivuotisen yhteistyösopimuksen Microsoftin kanssa. Samalla tietoturvasoaa nostettiin korkeimmalle tasolle A5. Lähes kaikki AMKEN jäsenet ovat mukana tässä sopimuksessa.

Ukrainan sota saattaa aiheuttaa opiskelijoihin ja henkilöstöön kohdistuvaa häirintää ja painostusta. Koulutuksen järjestäjät seuraavat tilannetta ja puuttuvat em. toimintaan. Tässä turvallisuuksitilanteessa on tärkeää seurata vihamielisistä maista Suomeen hakeutuvien opiskelijoiden motiiveja valtion toimesta.

Ukrainan sota aiheuttaa monissa opiskelijoissa ahdistusta. Tärkeää on antaa opiskelijoille mahdollisuus keskusteluille, vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä tehdä helpoksi opiskelijalle saada terveydenhoidon palveluita.

Korona-aika vahvisti AMKEN ja opetushallinnon välistä viestintää ja tiedon tuotantoa. Tämä paransi yhteistä tilannekuvaa ja selkeytti yhteisen tahtotilanteen luomista. Tätä yhteistyötä tulee edelleen kehittää.

Ammatillinen koulutus ja kriisinhallinta

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät osallistuivat aktiivisesti vuonna 2021 Huoltovarmuuskeskuksen toimeksiannosta tehtyyn selvitykseen ”[Kriittinen osaamisen hallinta](#)”. Näkökulmana on erityisesti puolustusvoimat.

Ammatillisella koulutuksella on merkittävä rooli puolustusvoimien eri toimintojen ylläpitämisessä. Tästä esimerkkinä lentokoneiden huolto tai raskaan kaluston kuljettajakoulutus. Lentokonehuoltoon liittyy tiukkoja standardeja ja merkittäviä investointeja, jotka nostavat koulutuksen hintaan. Nämä tulisi huomioida opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksessa. Ammattiosaaminen pitää puolustusvoimat toimintakykyisenä.

Tärkeää on varmistaa puolustusvoimille kriittisen osaamisen ja osaajien saatavuudesta. Monet ammatillisen koulutuksen järjestäjät tekevät suoraa alueellista yhteistyötä puolustusvoimien kanssa. Tässä yhteistyössä on kuitenkin hallinnonalojen välisiä esteitä, joita tulisi purkaa ja yhteistyötä lisätä.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on lisäksi paljon sellaista infraa ja osaamista, jota on tärkeää hyödyntää kriisitilanteissa. Koulutuksen järjestäjät tekevät myös yhteistyötä julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa Ukrainan pakolaisten auttamiseksi.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Lisätiedot: toimitusjohtaja Veli-Matti Lamppu, veli-matti.lamppu@amke.fi, 050 344 2554